

บันทึก

เรื่อง การตีความมาตรา ๒๔ มาตรา ๑๐๖ และมาตรา ๑๐๘
แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙

กระทรวงการคลังได้มีหนังสือ ที่ กค.๐๖๐๕/๑๔๓๐ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอให้พิจารณาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมาย เกี่ยวกับการยื่นคำร้องขอคืนของกลางที่เจ้าหน้าที่ศุลกากรยึดไว้ตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๗ ว่า

๑. การยื่นคำร้องขอคืนของกลางที่เจ้าหน้าที่ศุลกากรยึดไว้ตามมาตรา ๒๔ นั้น ถ้าผู้ยื่นคำร้องมิใช่เจ้าของของกลาง การยื่นคำร้องดังกล่าวจะต้องมีหนังสือมอบอำนาจของเจ้าของ แนวนับคำร้องไปในขณะที่ยื่นหรือไม่

๒. ในกรณีที่มีการยื่นคำร้องขอคืนของกลางโดยผู้อื่นที่มิใช่เจ้าของภายในกำหนด สามสิบวันนับแต่วันยึดแต่ไม่มีหลักฐานหนังสือมอบอำนาจจากเจ้าของ หากกรมศุลกากรได้สั่งให้ ผู้ยื่นคำร้องนำตัวเจ้าของหรือหลักฐานแสดงความเป็นเจ้าของไปแสดงเพื่อสอบปากคำหรือเพื่อ ประกอบการพิจารณาภายในกำหนดเวลา แต่ผู้ยื่นคำร้องไม่สามารถนำตัวเจ้าของหรือหลักฐานที่ กรมศุลกากรต้องการไปพบหรือแสดงภายในกำหนด และเกินกำหนดสามสิบวันนับแต่วันยึดแล้ว จะถือว่าคำร้องที่ยื่นนั้นไม่มีผลตามกฎหมายได้หรือไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๘) ได้ พิจารณาปัญหาที่กระทรวงการคลังหารือแล้ว และได้ข้อเท็จจริงจากผู้แทนกรมศุลกากรที่ชี้แจง เพิ่มเติมว่าเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๑๙ กรมศุลกากรยึดสินค้าที่มีการนำเข้ามาใน ราชอาณาจักรโดยการลักลอบหนีศุลกากรได้จำนวนหนึ่งโดยไม่ปรากฏเจ้าของสินค้าจากเรือเดิน ทะเลชื่อ “จินซิง” ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๑๙ นายวิสรรค์ สมิตธิวาสน์ ได้ยื่นคำร้องขอ คืนของกลางที่กรมศุลกากรยึดนั้น โดยอ้างว่าเป็นผู้รับมอบอำนาจจากบริษัทไทวง เทรดิงจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด และห้างตรี สตาร์ ชิปปิง แอนด์ เทรดิง จำกัด นั้นเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๑๙ กรมศุลกากรได้มีหนังสือแจ้งไปยังนายวิสรรค์ฯ ว่าเพื่อประกอบการพิจารณาตามที่ผู้ร้อง ขอคืนของกลาง กรมศุลกากรจึงขอให้นายวิสรรค์ฯ นำตัวนายเรือและเจ้าของสินค้าไปพบ เจ้าหน้าที่ศุลกากรโดยด่วน และหลังจากนั้นเมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๑๙ กรมศุลกากรได้มี หนังสือถึงนายวิสรรค์ฯ อีกฉบับหนึ่ง แจ้งให้ทราบว่าโดยที่ผู้ยื่นคำร้องมิได้นำตัวนายเรือและ เจ้าของสินค้าไปพบเจ้าหน้าที่ศุลกากรตามที่ได้แจ้งไปครั้งหนึ่งแล้วนั้นประกอบกับนายวิสรรค์ฯ มิได้แสดงหลักฐานว่าได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้องจากเจ้าของสินค้าที่จะขอคืนของกลาง ดังนั้น หากนายวิสรรค์ฯ ไม่นำตัวนายเรือและเจ้าของไปพบเจ้าหน้าที่ศุลกากรหรือมิได้ยื่นหลักฐานการ

มอบอำนาจภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่นายวิสรค์ฯ ได้รับหนังสือฉบับดังกล่าวแล้ว กรมศุลกากรจะถือว่ามิได้มีการยื่นคำร้องขอคืนของกลางโดยเจ้าของหรือผู้มีสิทธิตามกฎหมายตามมาตรา ๒๕ นายวิสรค์ฯ ได้มีหนังสือแจ้งว่านายเรือและเจ้าของสินค้าซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในฮ่องกงในขณะนี้ได้เดินทางออกนอกประเทศของเขา ไม่สามารถนำตัวนายเรือและเจ้าของสินค้ามาพบเจ้าหน้าที่ศุลกากร เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๑๙

กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๘ ได้พิจารณาข้อเท็จจริงดังกล่าวประกอบกับบัญญัติที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า สำหรับปัญหาข้อที่หนึ่งนั้น เมื่อพิจารณามาตรา ๑๐๖^๑ ประกอบกับมาตรา ๑๐๘^๒ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ แล้ว จะเห็นว่าพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติเกี่ยวกับการตั้งตัวแทนไว้โดยชัดแจ้ง มาตรา ๑๐๖ เป็นการตั้งตัวแทนทั่วไป และมาตรา ๑๐๘ เป็นการตั้งตัวแทนเฉพาะสิ่งเฉพาะอย่าง แต่กฎหมายมิได้บัญญัติเป็นการบังคับว่า ตัวแทนจะต้องแสดงใบมอบอำนาจต่อพนักงานพร้อมกับการยื่นคำร้องขอกระทำการต่อพนักงานแต่อย่างใด เพราะตามมาตรา ๑๐๖ เมื่อบุคคลใดได้รับอำนาจจากเจ้าของสินค้าโดยแสดงออกชัดแจ้งหรือโดยปริยายว่าเป็นตัวแทนในเรื่องสินค้านั้น ๆ ก็เป็นอันใช้ได้เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้อนุมัติแล้ว และในกรณีที่เป็นการตั้งตัวแทนเฉพาะสิ่งเฉพาะอย่างตามมาตรา ๑๐๘ กฎหมายก็บัญญัติแต่เพียงให้อำนาจแก่พนักงานที่จะเรียกให้ผู้ที่ยื่นคำร้องขออนุญาตต่อพนักงานเพื่อกระทำการแทนบุคคลอื่นนั้นแสดงใบมอบอำนาจเป็นลายลักษณ์อักษรของผู้ที่ขอให้กระทำการแทนได้เท่านั้น ดังนั้น การยื่นคำร้องขอคืนของกลางที่เจ้าหน้าที่ศุลกากรยึดไว้ตามมาตรา ๒๔^๓ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๙๓ แทนเจ้าของสินค้า และเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่มิได้ใช้อำนาจตามที่กฎหมายให้ไว้ จึงไม่จำเป็นต้องมีหนังสือมอบอำนาจจากเจ้าของสินค้าเสนอพร้อมคำร้องในขณะที่มีการยื่นคำร้องนั้น

สำหรับปัญหาข้อที่สองนั้น หลังจากที่ได้พิจารณาเอกสารที่มีติดต่อกันระหว่างกรมศุลกากรกับนายวิสรค์ฯ แล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงปรากฏว่าเมื่อกรมศุลกากรได้รับคำร้องขอคืน

^๑ มาตรา ๑๐๖ บุคคลใดได้รับอำนาจจากเจ้าของสินค้าโดยแสดงออกชัดแจ้งหรือโดยปริยายให้เป็นตัวแทนในเรื่องสินค้านั้น ๆ เพื่อกิจการอย่างใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ และการให้อำนาจนั้นพนักงานเจ้าหน้าที่ได้อนุมัติแล้วไซ้ ท่านให้ถือว่าบุคคลนั้น เป็นเจ้าของสินค้าในกิจการนั้น ๆ

^๒ มาตรา ๑๐๘ ถ้าบุคคลใดร้องขออนุญาตต่อพนักงานเพื่อกระทำการเฉพาะสิ่งเฉพาะอย่างแทนบุคคลอื่น พนักงานอาจเรียกให้ผู้ที่ยื่นคำร้องขอเช่นนี้แสดงใบมอบอำนาจเป็นลายลักษณ์อักษรจากบุคคลซึ่งตนร้องขอจะกระทำการแทนนั้นได้ ถ้าและไม่มีใบมอบอำนาจเช่นนี้มาแสดงพนักงานจะไม่ยอมกระทำการกับผู้นั้นก็ได้

^๓ มาตรา ๒๔ สิ่งใด ๆ อันจะพึงต้องริบตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานศุลกากร พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ มีอำนาจยึดในเวลาใด ๆ และ ณ ที่ใด ๆ ก็ได้

สิ่งที่ยึดไว้นั้น ถ้าเจ้าของหรือผู้มีสิทธิไม่มายื่นคำร้องเรียกเอาภายในกำหนดหกสิบวัน สำหรับยานพาหนะที่ใช้ในการกระทำความผิด สามสิบวันสำหรับสิ่งอื่นนับแต่วันที่ยึด ให้ถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่มีเจ้าของ และให้ตกเป็นของแผ่นดิน

ของกลางที่นายวิสรรค์ฯ ยื่นโดยอ้างว่าได้รับมอบอำนาจจากเจ้าของสินค้าแล้ว ในชั้นแรกกรมศุลกากรมิได้แสดงข้อสงสัยในเรื่องการได้รับมอบอำนาจเป็นตัวแทนแต่อย่างใดและมีได้เรียกให้แสดงใบมอบอำนาจเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของสินค้าตามมาตรา ๑๐๘ ด้วย แต่กลับขอให้นายวิสรรค์ฯ นำตัวนายเรือและเจ้าของสินค้ามาพบเจ้าหน้าที่ศุลกากรเพื่อสอบปากคำประกอบการพิจารณาตามที่ผู้ร้องขอคืนของกลาง และเมื่อนายวิสรรค์ฯ มิได้นำนายเรือและเจ้าของสินค้ามาพบ กรมศุลกากรจึงได้มีหนังสือเตือนขอให้นายวิสรรค์ฯ นำนายเรือและเจ้าของสินค้ามาพบ หรือมิฉะนั้นก็ให้นายวิสรรค์ฯ แสดงหลักฐานว่าได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้องจากเจ้าของสินค้ามาแสดงต่อพนักงานแทน นายวิสรรค์ฯ จึงได้ส่งมอบหลักฐานการได้รับมอบอำนาจจากเจ้าของสินค้าต่อกรมศุลกากร การที่กรมศุลกากรมิได้แสดงเจตนาปฏิเสธการเป็นตัวแทนของนายวิสรรค์ฯ หรือมิได้เรียกให้แสดงใบมอบอำนาจ แต่กลับให้นายวิสรรค์ฯ นำตัวนายเรือและเจ้าของสินค้ามาเพื่อสอบปากคำประกอบการพิจารณาเช่นนี้ ย่อมแสดงว่ากรมศุลกากรนั้นเองได้ยอมรับคำร้องขอของนายวิสรรค์ฯ ในฐานะเป็นตัวแทนของเจ้าของสินค้านั้นแล้ว ดังนั้น เมื่อนายวิสรรค์ฯ ซึ่งเป็นผู้รับมอบอำนาจจากเจ้าของสินค้าตามหลักฐานการมอบอำนาจที่มาแสดงต่อกรมศุลกากรในภายหลัง ได้ยื่นคำร้องขอคืนของกลางต่อพนักงานก่อนครบกำหนดสามสิบวันอันเป็นเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ตามมาตรา ๒๕ อีกทั้งการยื่นคำร้องขอดังกล่าวไม่จำเป็นที่ผู้ยื่นซึ่งไม่ใช่เจ้าของสินค้าต้องแสดงใบมอบอำนาจในขณะที่ยื่นคำร้องตามนับความเห็นดังกล่าวในปัญหาข้อที่หนึ่ง จึงเห็นว่าตามข้อเท็จจริงในกรณีนี้ คำร้องขอคืนของกลางนั้นได้ยื่นโดยถูกต้องและมีผลตามกฎหมายแล้ว

(ลงชื่อ) ส. โหตระกิตย์

(นายสมภพ โหตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๒๐